

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

Okresný úrad Myjava podľa § 14 ods. 1 písm. p) a § 15a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje na svojej internetovej stránke informácie pre verejnosť, ktoré zahŕňajú:

- informácie o zdroji ohrozenia,
- informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti,
- podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
- odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

I. INFORMÁCIE O ZDROJI OHROZENIA, MOŽNOM ROZSAHU MIMORIADNEJ UDALOSTI A NÁSLEDKOV NA POSTIHNUTOM ÚZEMÍ A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

OHROZENIE MIMORIADNYMI JAVMI POVETERNOSTNÉHO A KLIMATICKÉHO CHARAKTERU

Zdroj ohrozenia – VIETOR

V letnom období sa objavuje silný juhozápadný až južný vietor, v zimnom období vane prevažne severozápadný až severný vietor, ktorý nezriedka presahuje rýchlosť 10 m/s, v nárazoch i cez 20 m /s. Prúdenie vetrov usmerňujú i pohoria Biele Karpaty a Malé Karpaty.

Vplyvom klimatických zmien sa v posledných rokoch stále častejšie objavujú silné prúdenia s vetrami dosahujúcimi v nárazoch rýchlosť až 28 m/s a viac, ktoré môžu ohrozovať zdravie a životy obyvateľstva, ničiť elektrické vedenia, strhávať strechy, vyvracať stromy. Výskyt víchrice alebo prudkého nárazového vetra je možné predpokladať i podľa skúseností z posledných rokov na celom území okresu, môžu trvať niekoľko hodín až niekoľko dní, majú teda krátkodobý až strednodobý charakter.

Zdroj ohrozenia – TEPLTNÉ EXTRÉMY

V posledných rokoch je častejší výskyt extrémne vysokých teplôt v letnom období. Hlavným dôvodom sú klimatické zmeny na celej planéte spojené s globálnym otepľovaním. Ak nastanú extrémne horúčavy, tak ich výskyt väčšinou nie je lokálny, ale takmer vždy postihuje nielen celé územie okresu či kraja, ale aj celé územie republiky. Takýto stav môže trvať od niekoľkých dní až po 2 týždne. Dôsledky na zdravotný stav obyvateľstva môžu byť vážne, najmä pre malé deti, starších a chorých ľudí a ľudí s ochoreniami kardiovaskulárneho

systemu. Extrémne horúčavy môžu mať okrem dopadu na zdravotný stav obyvateľstva aj vplyv na zvýšené riziko vzniku požiarov a tým aj na zdravie, majetok a životné prostredie. Na výrobu a dodávky energií by nemali mať vplyv. Dopravu, najmä železničnú, môžu mierne ovplyvniť z dôvodu zvýšeného poškodenia železničných tratí.

Extrémne mrazy sa na území okresu v posledných rokoch vyskytujú len veľmi zriedkavo a len na krátke obdobie, t.j. teploty od -20°C a nižšie môžu mať trvanie cca do 72 hodín.

Zdroj ohrozenia – BÚRKY A PRÍVALOVÉ DAŽDE

Vplyvom klimatických zmien sa v posledných rokoch stále častejšie objavujú silné lokálne búrky s prívalovými dažďami. Možný predpoklad ohrozenia je na celom území okresu.

Pri búrkach a prívalových dažďoch dochádza k škodám na majetku obyvateľov – zaplavenie rodinných domov, pivničných priestorov nánosmi bahna, zaplavenie záhrad, znehodnotenie úrody, nezjazdnosť komunikácii, zabahnenie a ich poškodenie atď.

Zdroj ohrozenia – INVERZIA

V horských dolinách a kotlinách sa vyskytujú v zime často teplotné inverzie, pričom sa na ich dne hromadí studený vzduch aj počas niekoľkých dní. Atmosféra sa následkom toho nepremiešava. Spodiny pochádzajúce napr. z komínov sa potom nemôžu rozptýľovať a zostávajú v priestore nad zasiahnutou lokalitou (ide o tzv. zadymovanie). Dôležitým faktorom na vznik a udržanie sa inverzie sú veterné pomery analyzovanej lokality.

Výskyt inverzií je vyšší v uzavretých dolinách s rýchlosťou vetra menej než $1\text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Inverzné počasie nemá významný vplyv na zdravie obyvateľstva, životné prostredie a chod hospodárstva, ohrozovaný je najmä zdravotný stav obyvateľov s respiračnými a srdcovocievnyimi ochoreniami. Trvanie inverzia je spravidla od niekoľko hodín do max. 48 hodín, záležať bude od prúdenia vzduchu a rýchlosti vetra v období trvania inverzie.

Zdroj ohrozenia – HMLY

Hmla je atmosférický aerosól pozostávajúci z veľmi malých kvapôčok vody, prípadne ľadu. Tieto sú rozptýlené vo vzduchu a znižujú dohľadnosť pri zemi pod 1 km. Ak je táto dohľadnosť vyššia alebo rovná 1 km, nejde o hmlu, ale o jav zvaný dymno. Pri hmle je vysoká relatívna vlhkosť vzduchu, často až 100 %. Hmla vzniká pri poklese teploty vzduchu pod rosný bod. Veľmi silná hmla je vtedy, ak je dohľadnosť menšia ako 50 m, slabá hmla je pri dohľadnosti od 500 do 1000 m.

V okrese Myjava môžu v niektorých lokalitách vznikáť hlavne údolné hmly a aj hmly nad vodnými plochami, tzv. hmly z vyparovania. Vznikajú pri vyparovaní z teplejšieho povrchu vody do chladnejšieho vzduchu nad vodnou hladinou. Niekedy vydržia aj po celý deň. Vplyvom hmiel dochádza k ohrozeniu plynulosti cestnej prepravy a vzniku dopravných nehôd aj so smrteľnými následkami. Na životné prostredie a chod hospodárstva vplyv nemajú.

Zdroj ohrozenia – SNEHOVÉ KALAMITY

Snehová kalamita predstavuje plošné ohrozenie spôsobené predovšetkým nepriaznivými klimatickými vplyvmi, napr. veľkým množstvom spadnutého snehu v spojení so silným vetrom. Kalamita tohto druhu potom následne spôsobuje najmä veľké dopravné komplikácie, počínajúc veľkými oneskoreniami prostriedkov verejnej dopravy až po enormný

nárast dopravných nehôd, popadané stĺpy elektrického rozvodu, nárast úrazov vďaka zvýšeným pádom na zem (zlomeniny), plošné poškodenia lesných porastov (plošnými polomami atď.). Snehová kalamita spravidla postihuje celé územie okresu a má krátkodobý až strednodobý charakter.

Zdroj ohrozenia – **NÁMRAZY A POĽADOVICE**

Námrazou a poľadovicou môže byť ohrozené celé územie okresu. Časový faktor pôsobenie môže byť niekoľko hodín až po niekoľko dní.

Za pomerne nebezpečné úseky treba považovať premostenia tokov a úseky ciest prechádzajúce zalesnenými oblasťami. Z časového hľadiska sú najčastejšie hlavne ranné námrazy.

OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA SVAHOVÝMI DEFORMÁCIAMI A SEIZMICKOU ČINNOSŤOU

Zdroj ohrozenia – **SVAHOVÉ DEFORMÁCIE**

Jedným z najrozšírenejších deštrukčných javov pôdy sú svahové deformácie. Príčiny môžu byť rôzne. Na území okresu zosuvy vznikajú najčastejšie z dôvodu silnej a dlhodobej zrážkovej činnosti, na základe čoho dochádza k podmáčaniam horných vrstiev pôdy a jej nestability na nepriepustných podkladoch. Významný negatívny vplyv má i ľudská činnosť.

Oblasti možného ohrozenia sa nachádzajú najmä v horských a podhorských oblastiach s významnou ťažbou lesných porastov. V posledných rokoch došlo k zosuvom pôdy v Bukovci, Chvojnici a Jablonke.

Zdroj ohrozenia – **SEIZMICKÁ ČINNOSŤ**

Epicentrá makroseizmicky pozorovaných zemetrasení z vyššie uvedenu intenzitou sa koncentrujú do priestoru juhozápadnej časti okresu.

Väčšia časť okresu je v pásme siedmeho stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64. Menšia juhozápadná časť okresu je v pásme ôsmeho stupňa, sú to obce **Brezová pod Bradlom, Bukovec, Košariská, Priepasné** ako je znázornené na priloženom obrázku. Oblasť je v súčasnosti nečinná.

Mapa seizmického ohrozenia

Stupeň MSK-64	Popis
6	Znamená <u>silné</u> zemetrasenie. Pozorované aj mimo budov, padajú komíny, nábytok sa hýbe, rozbíjajú sa poháre. Škody sú aj na tehlových stavbách, zosuvy pôdy, niekedy sa pozoruje zmena výšky spodnej vody.
7	Znamená <u>veľmi silné</u> zemetrasenie. Väčšina ľudí vybieha z budov, citeľné aj v idúcich autách, zvoní veľké zvony. Ojedinelé škody aj na železobetónových budovách, na voľnej hladine vody sa tvoria vlny.
8	Znamená <u>zhubné</u> zemetrasenie. Všeobecné zdesenie, aj automobilistov. Lámu sa konáre stromov, prevrhne sa aj ťažký nábytok. Zničenie ľahkých stavieb, škody na železobetónových stavbách. V pôde trhliny niekoľko cm, rieky menia korytá.

OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA POVODŇAMI, OHROZENIA V PRÍPADE PORUŠENIA VODNEJ STAVBY (VRÁTANE ODKALISKA)

Zdroj ohrozenia – **POVODNE**

Rieka Myjava je so svojimi prítokmi Malejovský, Smíchov, Svacenický, Cengelka a Brestovský potok najväčšou riekou v okrese. V intraviláne mesta Myjava je upravená. Problémové územie, kde dochádza k povodňam, je v Turej Lúke - časť Malejov a Píly, Krajné, Priepasné a Brezová pod Bradlom.

Vodnosť je v povodí Myjavy zvýšená v jarných mesiacoch (február - apríl), kedy v dlhodobom priemere odtečie až 39 % ročného objemu odtoku. Malá vodnosť je sústredená do letno-jesenných mesiacov (august-október), v ktorých v dlhodobom priemere odtečie 13 % ročného objemu odtoku

Všetky toky v horných úsekoch (bližšie k prameňu) sú neregulované a zarastajú náletovou vegetáciou, čo spôsobuje zmenu ich toku. V obciach zasa prietokom bránia stavby a mostíky v riečisku. Vzduťím hladín tokov sa dvíha aj hladina spodnej vody ohrozujúca stavby, objavujú sa tiež prieniky v ochranných hrádzach, ktorým tak hrozí rozrušenie. Povodne hrozia aj mimo tokov z úľľabín a strání. Nedajú sa s predstihom predpovedať. Systém automatizovaného monitorovania a predpovedí už dokáže včas určiť nebezpečenstvo prívalových dažďov, ale nedá sa presne určiť ich miesto.

Zdroj ohrozenia – **VODNÉ STAVBY (VS)** nachádzajúce sa na území okresu Myjava,

Vodná stavba	Tok	Správca
VN Stará Myjava	Myjava	SVP š.p., OZ Bratislava - Správa povodia Moravy Malacky
VN Brestovec	Myjava	
VN Vrbovce	Zápasečník	
VN Brezová	Bystrina	
polder Myjava	Myjava	
polder Svacenický Járók	Svacenický Járók	mesto Myjava
protipožiarňa nádrž Uhliská	bezmenný potok	mesto Myjava
VN Matejovec	Matejovský potok	SVP š.p., OZ Piešťany - Správa povodia stredného Váhu II Piešťany

Zdroj ohrozenia – VODNÉ STAVBY (VS) nachádzajúce sa na území iného okresu ohrozujúce územie okresu Myjava

Vodná stavba	Tok	Okres	Správca
Dubník I	Kostolník	Nové Mesto nad Váhom	SVP š.p., OZ Piešťany - Správa povodia stredného Váhu II Piešťany
Dubník II	Kostolník	Nové Mesto nad Váhom	

OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA POŽIARMIA A VÝBUCHMI

Zdroj ohrozenia – LESNÉ POŽIARE

Možnosť vzniku veľkých požiarov je možné predpokladať v zalesnenom teréne pohorí Biele Karpaty, Malé Karpaty a Myjavská Pahorkatina. Vzhľadom k štruktúre drevín kde prevládajú listnaté, je predpoklad šírenia požiaru po zemi, ktorý je z hľadiska likvidácie ľahšie zvládnuteľný. Pri požiaroch ihličnatých porastov je predpoklad šírenia požiarov korunami stromov a ich likvidácia je zložitejšia. Pri uvedených požiaroch je nutné prevádzať prieskum zo vzduchu.

Požiarimi lesných porastov sú najviac ohrozené časti obcí v ich tesnej blízkosti, okolia turistických chodníkov, rekreačné strediská a chatové oblasti, ako i okolie železničných tratí.

Zdroj ohrozenia – POŽIARE A VÝBUCHY vo výrobných podnikoch vyplývajúce z povahy ich činnosti

Zvýšené nebezpečenstvo požiarov a výbuchov je vo všetkých čerpacích staniaciach pohonných hmôt v okrese a v podnikoch manipulujúcich s horľavými a výbušnými látkami.

Okrem požiaru môže vzniknúť aj sekundárne ohrozenie vznikom dusivých, dráždivých a toxických splodín horenia. Požiar môže trvať niekoľko hodín, až niekoľko desiatok hodín. Záleží od materiálu ktorý horí, na akom mieste horí, ako aj od meteorologickej situácie. Od konkrétneho miesta a charakteru požiaru záleží, či môže dôjsť aj k stratám na životoch, alebo len k materiálnym škodám a znečisteniu životného prostredia. Odstraňovanie následkov môže trvať aj niekoľko mesiacov a môže mať vplyv na ekonomickú a sociálnu situáciu v postihnutej oblasti.

OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA VŠETKÝMI DRUHMI DOPRAVY

Zdroj ohrozenia – CESTNÁ DOPRAVA

Základnú cestnú sieť okresu Myjava tvoria 3 najvýznamnejšie **cesty II. triedy**:

- **II/581: Senica - Myjava - Nové Mesto nad Váhom**, zo západu na východ,
- **II/500: Sobotište - Vrbovce - Vrbovce, časť Šance - hraničný priechod SR-ČR**, zo západu na sever,
- **II/499: Piešťany - Brezová pod Bradlom - Myjava - Vrbovce, časť Šance - hraničný priechod SR-ČR - Velká nad Veličkou**, z juhu na sever.

Úsek kde dochádza najčastejším dopravným nehodám možno považovať cestu II. triedy Senica - Myjava - Nové Mesto nad Váhom.

Zdroj ohrozenia – ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Železničnú sieť okresu Myjava tvoria 2 železničné trate menšieho významu: *Nové Mesto nad Váhom - Myjava - Vrbovce* z východu na sever a *Brezová pod Bradlom - Jablonica*, z juhu na západ. Trate sú jednokoľajové, obsluhované motorovou trakciou. Ohrozenie môže byť spôsobené hlavne prepravou nebezpečnej látky a haváriou.

OBLASTI MOŽNÉHO OHROZENIA ÚNIKOM NEBEZPEČNEJ LÁTKY VYPLÝVAJÚCE Z CHARAKTERISTIKY NEBEZPEČNÝCH LÁTKO

Zdroj ohrozenia – JADROVÉ ZARIADENIE

Jadrové zariadenie Slovenské elektrárne a.s. – elektrárň Bohunice V-2, Jaslovské Bohunice (JZ SE-EBO V-2) je zariadenie, kde dochádza k premene tepelnej energie na elektrickú energiu, pričom zdrojom tepla je jadrové palivo vo forme oxidu uránu obohateného štíepateľným materiálom, izotopom uránu U^{235} . Súčasťou areálu JZ sú administratívne budovy, pomocné objekty, medzisklad vyhoretého paliva a linka na spracovanie rádioaktívnych odpadov. Na elimináciu havarijných stavov a riešenie následkov havárie má JZ SE-EBO V-2 vypracovaný Vnútorňý havarijný plán SE-EBO.

Vzhľadom na prijaté bezpečnostné opatrenia JZ SE-EBO V-2 sa nepredpokladá, že príde k okamžitému a neočakávanému úniku rádioaktívnych látok do okolia. Na základe rozhodnutia Úradu jadrového dozoru SR, č. 191/220-70/2007 zo dňa 17.01. 2007 je za účelom plánovania opatrení na ochranu obyvateľstva vymedzený 21 km okruh oblasti ohrozenia.

Vyhodnotenie následkov pri rôznej intenzite mimoriadnej udalosti na JZ SE-EBO V-2

Stupne závažnosti havárie :

- 1. stupeň "pohotovosť" pre stav, pri ktorom je ohrozené alebo narušené plnenie bezpečnostných funkcií, sú narušené alebo nefunkčné bezpečnostné bariéry, hrozí únik rádioaktívnych látok alebo unikli rádioaktívne látky, čo môže viesť alebo vedie k nedovolenému ožiareniu osôb v stavebných objektoch jadrového zariadenia a v prípade nepriaznivého vývoja udalosti hrozí únik rádioaktívnych látok mimo stavebných objektov jadrového zariadenia.
- 2. stupeň "núdzový stav na území jadrového zariadenia" pre stav, ktorý môže viesť alebo vedie k úniku rádioaktívnych látok mimo stavebných objektov jadrového zariadenia a na jeho územie,
- 3. stupeň "núdzový stav v okolí jadrového zariadenia" pre stav, ktorý môže viesť alebo vedie k závažnému úniku rádioaktívnych látok do okolia jadrového zariadenia.

Fázy havárie :

Z hľadiska požiadaviek na opatrenia sa časový priebeh havárie hodnotí podľa fáz havárie:

- *Obdobe ohrozenia* - je obdobie, počas ktorého je havária klasifikovaná prvým stupňom závažnosti.
- *Skorá fáza* - je charakterizovaná začiatkom úniku rádioaktívnych látok a pretrváváním úniku rádioaktívnych látok z jadrového zariadenia do ovzdušia, ktorý vo forme prechádzajúceho rádioaktívneho mraku je zdrojom rádioaktívnej kontaminácie, vonkajšieho a vnútorného ožiarenia obyvateľstva rádioaktívnymi látkami. Tá je klasifikovaná minimálne druhým stupňom závažnosti.

- *Prechodná fáza* - je charakterizovaná skončením úniku rádioaktívnych látok z jadrového zariadenia. Obyvateľstvo je potenciálne v tejto fáze ohrozované predovšetkým vonkajším ožiarением z rádioaktívne kontaminovaných povrchov alebo vnútorným ožiarением, ktoré je spôsobené vdychovaním rádioaktívnych látok alebo konzumovaním rádioaktívne kontaminovaných potravín a vody.
- *Neskorá fáza* - je charakterizovaná postupným odvolávaním ochranných opatrení a prechodom k bežnému spôsobu života. Obyvateľstvo môže byť potenciálne v neskorej fáze ohrozované z tých istých zdrojov ako v prechodnej fáze.

Časové faktory ohrozenia :

Pri úniku rádioizotopov príde k okamžitému ohrozeniu pracovníkov elektrárne, členov záchranných skupín a neskôr môže prísť i k ohrozeniu obyvateľov z najbližšieho okolia – vymedzeného okruhom oblasti ohrozenia.

Ohrozenie s časovým oneskorením môže byť:

- krátkodobé (trvajúce niekoľko hodín) - pri prechode rádioaktívneho oblaku,
- strednodobé (trvajúce 24 - 48 hod.) - prichádza do úvahy po prechode rádioaktívneho oblaku,
- dlhodobé (trvajúce viac ako 2 dni).

Následky mimoriadnej udalosti na obyvateľstvo, majetok a životné prostredie na postihnutom území :

Pri vzniku radiačnej havárie sa rádioizotopy šíria od zdroja úniku v smere prízemného vetra, najmä vo forme aerosólov. Ťažšie častice vypadávajú z rádioaktívneho oblaku na povrch terénu do vzdialenosti až niekoľkých kilometrov od zdroja, ako rádioaktívny spad, jemnejšie čiastočky sú unášané výškovým vetrom na vzdialenosť až stovky km. Nebezpečnosť uvoľnených rádioizotopov je podmienená mechanizmom ich účinku (rozdielnou radiotoxicitou a distribúciou čiastočiek). Poškodenie zdravia organizmu sa môže prejaviť, ako akútne, alebo chronické.

Ak pri mimoriadnej udalosti nebudú zavedené, resp. realizované ochranné opatrenia, sa predpokladá rozšírenie následkov do tej miery, že môže prísť k ohrozeniu života, uhynutiu voľne žijúcich živočíchov a domácich zvierat, poškodeniu vegetácie a kontaminácii plodov z nechránenej prírody.

Závažnosť a rozsah následkov by ovplyvňovalo množstvo a druh uniknutých rádioizotopov. Predpokladaná mimoriadna udalosť by mala charakter katastrofy, pri ktorej by došlo v postihnutých oblastiach k celkovému narušeniu chodu života, výroby, dopravy, zásobovania obyvateľstva a k možnému trvalému narušeniu životného prostredia. Následkom ožiarenia je tiež zníženie imunity a pravdepodobné zhoršenie epizootickej a epidemickej situácie.

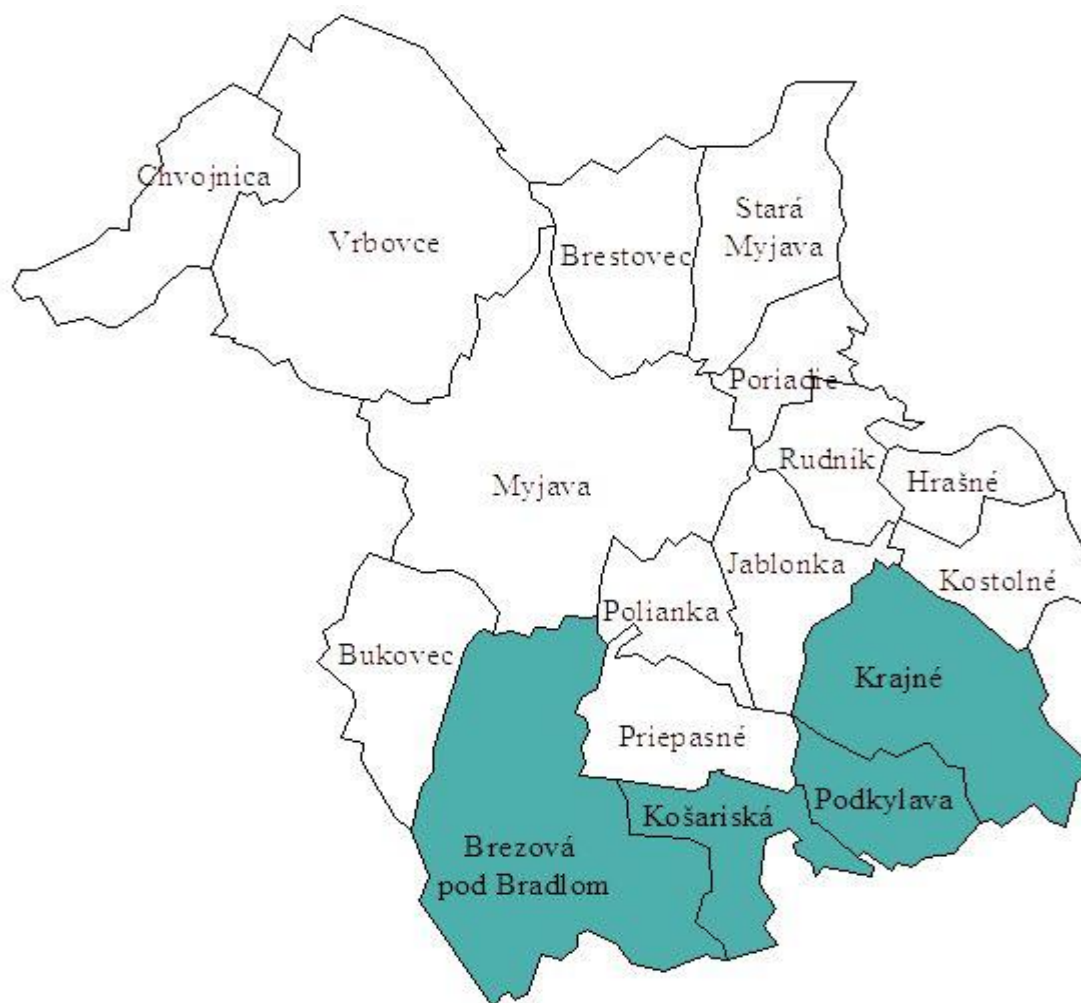
V prípade havárie sa predpokladá výpadok vo výrobe a dodávke elektrického prúdu, následné zastavenie nepretržitých a iných výrobných prevádzok, v dôsledku toho pozastavenie výroby, najmä potravinárskych produktov. Bude potrebné realizovať núdzové zásobovanie obyvateľstva postihnutých obcí v miestach ich evakuácie.

Je potrebné uvedomenie si nebezpečnosti charakteru tejto mimoriadnej udalosti, závažnosti a veľkého rozsahu ohrozenia, ktorá spočíva v špecifickom pôsobení rádioizotopov. V závislosti od klimatických podmienok môže prísť k časovej tiesni, pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva a na zavedenie núdzových režimov života.

Ohrozenie územia okresu z JZ Jaslovské Bohunice – 21 km oblasť ohrozenia

NÁZOV OBJEKTU	POČET OHROZENÝCH OBYVATEĽOV	OBCE V OHROZENOM PRIESTORE	DRUH OHROZENIA
Jadrové zariadenie JE V-2 Bohunice	7284	Brezová pod Bradlom Košariská Krajné Podkylava	žiarenie

Mapka ohrozeného územia okresu Myjava z JZ Jaslovské Bohunice

Zdroj ohrozenia – STACIONÁRNE ZDROJE NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

DRUH OHROZENIA	OBLASŤ OHROZENIA (R)	POČET OHROZENÝCH OBYVATEĽOV	OBCE V OHROZENOM PRIESTORE	OHROZOVATEĽ
Amoniak 3 t	347 m	398	Myjava	Svaman s.r.o.

II. NEBEZPEČNÉ VLASTNOSTI A OZNAČENIE LÁTKO A PRÍPRAVKOV, KTORÉ BY MOHLI SPÔSOBIŤ MIMORIADNU UDALOSŤ

AMONIAK

Všeobecná charakteristika :

Amoniak je bezfarebný, toxický, horľavý a pri určitých koncentráciách aj výbušný. Má charakteristický štipľavý a dusivý zápach zásaditej príchuti. Pre svoju dobrú rozpustnosť vo vode dráždi horné dýchacie cesty, čo je typickým prejavom aj upozornením.

Technická charakteristika :

Vyskytuje sa ako stlačený alebo skvapalnený plyn. Vytekajúca kvapalina prechádza rýchlo do plynenej fázy. Pri rozpínaní plynu sa môžu krátkodobo tvoriť hmly.

Fyzikálno-chemická a toxikologická charakteristika :

chemické zloženie : NH_3

relatívna molekulová hmotnosť : **17,04**

číslo OSN, UN-kód : **1005**

registračné číslo - Chemical Abstracts : **7664- 41-7**

číslo nebezpečnosti /Kemlerov kód/ : **268 / 2 - plyn 6 - jedovatý 8 - žieravý /**

prepravné označenie ADR,RID : **2,3 at**

zdravotná klasifikácia : „**veľmi nebezpečná látka**“

požiarna charakteristika : „**málo horľavá látka**“, za tepla /požiaru/sa rozkladá na nitrózne plyny, pri vyšších teplotách ako 650°C je samovznietivá! Hasiacu látku prispôbiť okoliu!

reaktivita : **za normálnej teploty nereaktívny.**

POZOR! Nebezpečie reakcie s chlóróm, brómóm, jódom, ortuťou, chlórnanóm vápenatým, chlorečnanmi, fluorovodíkom, ethylénoxidóm, chlorovodíkom, oxidóm uhličítým a síričitým!!!

Toxické účinky amoniaku na človeka :

Amoniak je už zmyslovo zistiteľný pri koncentráciách 1-5 ppm t.j. 0,6-3,5 mg/m^3 . Pre 8 hod. pobyt je prijateľná koncentrácia asi 30 ppm t.j. 20 mg/m^3 a vzhľadom k dobrému návyku je možné vydržať asi hodinu pri koncentráciách 216 ppm t.j. 150 mg/m^3 . Polhodinový pobyt v koncentráciách 2160 ppm t.j. 1500 mg/m^3 je životu nebezpečný, a koncentrácie nad 4300 ppm t.j. 3000 mg/m^3 rýchle usmrcujú v priebehu niekoľkých minút. Koncentrácie vyššie ako 10000 ppm t.j. 6950 mg/m^3 poškodzujú už priamo aj pokožku a sú teda nebezpečné i vtedy, ak sú dýchacie cesty chránené. Dlhší pobyt vo vysokých koncentráciách / najmä v uzavretých priestoroch / má za následok pocit silného podráždenia dýchacích ciest, očí a môže dôjsť ku kŕčom a edému pľúc. Chronický účinok je obdobný ako u iných dráždivých látok, t.j. neprijemné podráždenie spojiviek, dráždenie nosohltanu a priedušiek, kašeľ a z neho vznikajúca rozodoma pľúc so všetkými vážnymi následkami na možné zmeny vnútorných orgánov, napr. slezine. Styk s tekutinou vyvoláva na nechránených častiach ťažké omrzliny.

Ekotoxikologické vlastnosti :

Látka je vo vodách nebezpečná pre vodné živočíchy a to najmä pstruhy, pre živočíchy, živiace sa rybami, dafnie. Látka škodlivá vodám I. kategórie, t.j. veľmi nebezpečná!

Prípustné hygienické limity :

NPK -P_p (8 hod. priemerná pre pracovné prostredie) je **max. 20 mg/m³**

NPK -P_m (medzná koncentrácia 10-minútová) je **max. 40 mg/m³**

Ďalšie dôležité upozornenia !!!

Látka horí len pri vysokých koncentráciách, vyššej teplote a za pôsobenia silného energetického zdroja !

Kvapalnú amoniak neuvádzať do kontaktu s vodou, nádrže chladiť !!!

Amoniak v hore uvedených koncentráciách so vzduchom a kyslíkom dáva výbušné zmesi !!!

Pri úniku látky do kanalizácie alebo do odpadových vôd vzniká leptavá - zásaditá žieravá zmes !!!

Likvidácia:

Ohradiť a odčerpať, pokiaľ je látka zmiešaná s vodou. Zbytky pokryť savým materiálom, napr. suchou zemou, pieskom, mletým vápencom a v uzavretej nádobe odvieť na bezpečné miesto k likvidácii. Utesniť podzemné zdroje. Zneškodnenie plynu pomocou vodnej hmly alebo roztrieštenými vodnými prúdmi, kvapalinu možno riediť vodou, pri požiari hasiť práškami, penou alebo opatrne rozprášeným vodným prúdom.

Prvá pomoc pri zasiahnutí

1. Preniesť postihnutého mimo kontaminovaný priestor na čerstvý vzduch pri zastavení dýchania zaviesť umelé dýchanie, príp. priviesť kyslík.
2. Postihnutý nesmie chodiť, je nutné ho prezliecť a umyť, najmä pri zásahu kvapalinou, resp. ak strávil dlhší čas v kontaminovanom prostredí, pričom šaty sú nasiaknuté výparmi.
3. Omrznuté miesta na tele netrieť.
4. Postihnutých nenechať prechladnúť.
5. Oči vypláchnuť viackrát čistou vodou (minimálne 10-15 min.) a potom bórovou vodou (2%-ným roztokom sódy bikarbóny) alebo Ophthamo septonexom, pričom je potrebné roztvoriť očné viečka a nechať premývať všetky strany očí.
6. Ústa vypláchnuť dôkladne viackrát čistou vodou.
7. Postihnutý musí mať úplný telesný pokoj, je možné podávať upokojujúce lieky, zabezpečiť ochranu proti chladu.
8. Zákaz podávania alkoholických nápojov a zákaz fajčenia.
9. Možné je inhalovať vodnú hmlu alebo 1% vodný roztok kyseliny octovej alebo citrónovej.
10. Pri silnom dráždení dýchacích ciest proti kašľu aplikovať použitie aerosólového dávkovača s Dexamethasonom podľa návodu na použitie.
11. Neodkladne zabezpečiť odsun do zdravotníckeho zariadenia, resp. privolať lekára.
Transport v ľahu. Pri nebezpečenstve straty vedomia uložiť a transportovať na boku v stabilnej polohe.

Zdravotné ohrozenie:

Tekutina i plyn dráždi veľmi silne až do ťažkého poleptania očí, kože, dýchacích ciest a pľúc. Krč alebo edém glottis môže viesť k uduseniu. Nadýchanie plynu vysokej koncentrácie môže mať za následok náhlu smrť. Styk s tekutinou vyvoláva ťažké omrzliny.

Príznaky:

Pálenie, bolesti a poškodenie očí, slizníc nosných, hltanových a kože. Omrznuté časti tela, majú bielu farbu. Dráždivý kašeľ najťažšieho stupňa, dusenie. Krátkodobý účinok: koncentrácia 0,25% pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dekontaminácia:

Dekontaminácia povrchov zasiahnutých kvapalným amoniakom sa uskutočňuje 3 - 5% vodnými roztokmi minerálnych alebo organických kyselín. Najvhodnejšia je kyselina octová.

III. INFORMÁCIE O SPÔSOBE VAROVANIA OBYVATEĽSTVA A O ZÁCHRANNÝCH PRÁČACH

Podľa zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **informačný systém civilnej ochrany tvorí hlásna služba a informačné služby civilnej ochrany**, pričom:

- hlásna služba zabezpečuje včasné varovanie obyvateľov a vyrozumie osôb činných pri riešení následkov mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození alebo o vzniku mimoriadnej udalosti,
- informačná služba zabezpečuje zber, spracovanie, vyhodnocovanie a poskytovanie informácií.

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi :

- „VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ – 2 minútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- „OHROZENIE VODOU“ – 6 minútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.
- koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom „KONIEC OHROZENIA“ – 2 minútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Podľa § 15 zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov hlásna povodňová služba prijíma a poskytuje informácie súvisiace s možným vznikom povodňovej situácie alebo so vznikom mimoriadnej udalosti, na základe ktorých sa s využitím informačného systému civilnej ochrany zabezpečí včasné varovanie obyvateľstva, vyrozumie orgánov ochrany pred povodňami, orgánov štátnej správy, zložiek Hasičského a záchranného zboru a obcí na povodňovo ohrozenom území. Hlásnu povodňovú službu zabezpečuje ministerstvo vnútra, okresné úrady v sídlach krajov, okresné úrady a obce, ministerstvo prostredníctvom ústavu a správcu vodohospodársky významných vodných tokov, predpovedná povodňová služba.

Varovanie obyvateľstva na povodňou ohrozenom území vykonáva varovacie a vyzrozumievacie centrum civilnej ochrany alebo obec podľa § 3a a § 15 ods. 1 písm. f) zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Záchranné práce – sú činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Činnosti pri vykonávaní záchranných prác:

- varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a aj pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác,
- vykonanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území, ktorého cieľom je vyhľadať osoby postihnuté mimoriadnou udalosťou, vyznačiť kontaminované a životu nebezpečné úseky,
- vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, ochranných stavieb, zo zaplavených priestorov a z horiacich budov,
- zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch a ochranných stavbách,
- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun z tohto priestoru,
- poskytnutie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotnej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení,
- lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- kontrola kontaminovania a ožiarenia osôb, kontrola kontaminovania územia, ovzdušia a budov,
- poskytnutie jódovej a špeciálnej profylaxie,
- hygienická očista postihnutých osôb,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zabránenie ich šíreniu,
- špeciálna očista a dezaktivácia územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
- dezinfekcia, dezinfekcia a deratizácia územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území,
- uzavretie postihnutého územia,
- ochrana postihnutých osôb a nasadených síl a prostriedkov pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi a následkami mimoriadnej udalosti,
- odsun nezranených osôb z postihnutého územia,
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb,
- poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým a ohrozeným zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty,
- odpojenie poškodených rozvodných sietí a zariadení ohrozujúcich postihnuté osoby, nasadené sily a majetok,
- pozorovanie postihnutého územia a kontrolné merania,
- spevňovanie alebo strhávanie poškodených stavieb, budov a konštrukcií ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- uvoľňovanie zahataných vodných tokov,
- uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác a odsun postihnutých osôb,

- čerpanie a vypúšťanie vody zo zaplavených častí budov a územia, kde sa vykonávajú záchranné práce,
- zachytávanie ropných produktov na vodných tokoch a plochách,
- identifikáciu, odsun a pochovávanie usmrtených osôb,
- uskladňovanie, odsun a likvidáciu kontaminovaného materiálu a ekologickú asanáciu zvyškov nebezpečných látok,
- psychologická pomoc a duchovná pomoc.

Záchranné práce vykonávajú základné záchranné zložky integrovaného záchranného systému, ostatné záchranné zložky integrovaného záchranného systému, útvary Policajného zboru a osoby povolané na osobné úkony. Záchranné práce sa vykonávajú v závislosti od druhu, rozsahu a času vzniku mimoriadnej udalosti.

Povodňové záchranné práce sa vykonávajú na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni na povodňou ohrozených územiach a na povodňou zaplavených územiach.

Povodňové záchranné práce riadi obec, okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja podľa osobitného predpisu. Vykonávanie zásahov povodňových záchranných prác riadi okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru alebo krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru do času, kým riadenie neprevezme obec, okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja.

Povodňovými záchrannými prácami okrem povodňových záchranných prác uvedených vyššie sú:

- hlásna povodňová služba,
- ochrana a zachraňovanie majetku vrátane prípadného predčasného zberu úrody ohrozenej povodňou,
- odsun nebezpečných látok z predpokladaného dosahu záplavy územia povodňou,
- provízorne dopravné sprístupnenie oblasti, ktorá bola povodňou odrezaná, vrátane výstavby provízorných mostných objektov alebo lávok,
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí pred poškodením povodňou,
- evakuácia,
- dezinfekcia studní, žump, obytných priestorov a odvoz a zneškodňovanie uhynutých zvierat a iných odpadov,
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami,
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií,
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia,
- iné práce na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia vykonané na príkaz obce, orgánu ochrany pred povodňami počas III. stupňa povodňovej aktivity alebo na príkaz okresného úradu, okresného úradu v sídle kraja alebo obce podľa osobitného predpisu počas mimoriadnej situácie.

Povodňové záchranné práce sa začínajú vykonávať od vyhlásenia III. stupňa povodňovej aktivity a sú ukončené do času odvolania II. stupňa povodňovej aktivity.

IV. ÚLOHY A OPATRENIA PO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI

Podľa zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov je :

Mimoriadna udalosť – živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok.

Mimoriadna situácia – obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona. Počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Podľa § 3b zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov sa mimoriadna situácia vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- záchranné práce silami a prostriedkami z celého územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- evakuácia (odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia),
- núdzové zásobovanie (zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie) a núdzové ubytovanie (zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti),
- použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.

Príslušný orgán, ktorý vyhlásil mimoriadnu situáciu, je povinný bezodkladne odvolať mimoriadnu situáciu po vykonaní vyššie uvedených úloh a opatrení.

Mimoriadna situácia sa nevyhlasuje, ak bol vyhlásený výnimočný stav alebo núdzový stav. Ak bol po vyhlásení mimoriadnej situácie vyhlásený výnimočný stav alebo núdzový stav, postupuje sa podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov.

Protiradiačné, protichemické a protibiologické opatrenia sú:

- monitorovanie územia,
- varovanie obyvateľstva a vyznamenie osôb,
- evakuácia a ukrytie osôb,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- individuálna ochrana osôb,
- hygienická očista osôb,
- dekontaminácia terénu, budov a materiálu,

- zabezpečenie ochrany zamestnancov, ktorí nemôžu skončiť pracovnú činnosť a nachádzajú sa v oblasti ohrozenia,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- profylaxia,
- zákaz a regulácia spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív,
- veterinárne opatrenia,
- opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

Protiradiačné, protichemické a protibiologické opatrenia sú súčasťou plánu ochrany obyvateľstva a plánu ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti. Vykonávajú sa v závislosti od druhu mimoriadnej udalosti a rozsahu ohrozenia v súlade s osobitnými predpismi.

V. PODROBNOSTI O TOM, KDE SA DAJÚ ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE SÚVISIACE S PLÁNOM OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať osobne na odbore krízového riadenia Okresného úradu Myjava, na adrese: Moravská 1, Myjava alebo telefonicky / e-mailom :

P. č.	Meno, priezvisko	tel. kontakt	e-mail
1.	Ing. Igor ONDRIŠKA vedúci odboru	0961 24 5752 0905 729 332	igor.ondriska@minv.sk
2.	Ing. Vladislav TOMIŠ	0961 24 5753 0918 861 720	vladislav.tomis@minv.sk
	Fax	034/ 621 2362	

VI. ODKAZ NA OBMEDZENIA VYPLÝVAJÚCE Z OCHRANY DÔVERNÝCH INFORMÁCIÍ A UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

V tomto dokumente sú použité informácie zo zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, jeho vykonávacích vyhlášok a z plánu ochrany obyvateľstva pre jednotlivé druhy ohrozenia. Nevzťahuje sa na ne žiadne obmedzenie vyplývajúce zo zákona NR SR č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ani ustanovenia zákona NR SR č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Dotknutá verejnosť môže podávať pripomienky k uvedeným informáciám do 30 dní po zverejnení na Okresnom úrade Myjava, Moravská 1, 907 01 Myjava. Opodstatnené pripomienky sa zohľadnia pri aktualizácii plánu ochrany obyvateľstva.

Zverejnené na internetovej stránke: 1. marca 2019